

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiae Speculativae Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatae Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

XLIII. An cum Gratia efficaci sit concedenda Prædeterminatio Physica
Liberi arbitrij, in sensu diviso potentis conjungi cum actu opposito.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

CONTROVERSIA XLIII.

GRATIA EFFICAX.

An cum hac sit concedenda Prædeterminatio Physica Liberi arbitrij, in sensu diviso potentis conjungi cum actu opposito.

186. IN quocunque consistat Efficacia gratiæ, ejus Magistros, qui eam Adversario tradant, & locum ubi tradant, jam nominavi Contr. 40. frustra Adversarius nobis obtrudit suam Prædeterminationem physicam, ad verificandos geminos textus S. Thomæ 1. 2. q. 112. a. 3. dicentis: *Intentio DEI deficere non potest*: & 3. contr. Gent. c. 155. asserentis. *Omne quod de se est Variabile, ad hoc, quod figatur in uno, indiget auxilio alicujus moventis immobilis*. Nam S. D. pro fide verbis suis adstruendâ, ad longè alia auxilia moventia, & infallibiliter Divinam intentionem exequentia, respexit, nunquam tamen Prædeterminationem physicam in eorum numerum adduxit, quamvis lect. 5. lit. E. in ista verba Christi apud Joan. c. 6. *Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum. Et ego resuscitabo eum &c.* Satis multa enumeraverit. Referam itaque S. Doctoris in prædicta Verba accuratam commentationem, dum quid Christus per illa intenderit significare, sic declarat. [Sed hic est triplex quaestio. Prima est de hoc, quod dicit: *nisi Pater traxerit eum*. Cum enim ad Christum veniamus credendo, sicut supra eodem dictum est, venire ad Christum est credere in eum: credere autem nullus potest, nisi volens. Cum ergo tractio importat violentiam quandam, ergo qui tractus venit ad Christum, cogitur. Respondeo dicendum, quod hoc quod hic dicitur de hac tractione Patri, non importat coactionem, cum non omne trahens faciat violentiam: sic ergo multipliciter Pater trahit ad Filium, secundum multiplicem modum trahendi absque Violentia in hominibus. Nam aliquis homo trahit aliquem persuadendo ratione: & hoc modo Pater trahit homines ad Filium, demonstrando esse Filium suum; & hoc dupliciter, vel per internam revelationem &c. vel per miraculorum operationem &c. Item aliquis trahit alium alliciendo, Proverb. 7. Blanditiis labiorum suorum protrahit eum: & hoc modo illi, qui attendunt ad JESUM propter Autoritatem Paternæ Majestatis trahuntur à Patre &c. Sed trahuntur etiam à Filio admirabili delectatione & amore Veritatis, quæ est ipse Filius DEI. Si enim, ut dicit Aug. trahit quemque sua voluptas, quanto fortius debet homo trahi ad Christum, si delectatur in veritate, beatitudine, justiciâ &c. Sed quia non

solum revelatio exterior, vel objectum Virtutem attrahendi habet, sed etiam interior instinctus impellens, & movens ad credendum, deo trahit multos Pater ad Filium per instinctum Divinæ operationis moventis cor hominis ad credendum. Phil. 2. DEUS est, qui operatur in vobis velle & perficere. Osee 11. In funiculis Adami traham eos, in Vinculis charitatis. Proverb. 21. Cor Regis in manu Domini, quocunque voluerit inclinabit illud.] Ecce neque ad Sacra Scripturæ testimonia verificanda, S. D. auxiliis extrinsecis, atque intrinsecis, in solo impulsu illuminationis & delectationis interæ, scilicet in actu interno Intellectus aut Voluntatis ab ipso constitutis, post accuratam investigationem accensuit aliquam qualitatem ab actu Intellectus & Voluntatis distinctam, non solum officium movendi, & liberè trahendi, sed etiam prædeterminandi habentem. Imò manifestè eam negat 1. 2. q. 10. a. 4. in C. ubi ait: [Dicendum, quod sicut Dionysius dicit cap. 4. de Divin. Nomin. Ad providentiam Divinam non pertinet naturam rerum corrumpere, sed servare: Vnde omnia movet secundum eorum conditionem: ita quod ex causis necessariis per motionem Divinam consequuntur effectus ex necessitate, ex causis autem contingentibus sequuntur effectus contingenter. Quia igitur Voluntas est activum principium, non determinatum ad unum, sed indifferenter se habens ad multa, sic DEVS ipsam movet, quod non ex necessitate NB. ad unum determinat.]

187. Respondet tamen Adversarius, quod etiam si DEVS prædeterminet ad unum, tamen causæ contingentis non inferat necessitatem, vel libertatem illius corrumpat; sed ad eam servandam sufficiat, quod in sensu diviso cum prædeterminatione ad consensum possit existeret dissensus: Sicut videtur idem fatendum esse de Scientia Media, & de Decreto determinatæ prædefiniente consensum. Verum, hac responsione non salvati libertatem sic ostendo. Quia quando id, quod pro priori natura requiritur ad actum secundum, est à libero arbitrio creato inimpedibile, & quando illud inimpedibile in sensu composito etiam est inimpedibile cum omissione determinati actus secundi, hoc ipso actus secundus non est liber sed necessarius necessitate absolutâ, id est, simpliciter inimpedibili, seu necessitate consequentis, ut loquuntur Theologi, cum ipsi, quod sequitur, sit necessarius necessitate Causæ, necessariò agentis, & post se trahentis tale consequens, ut patet ex dictis Contr. 12. ubi ostendi, quod prædeterminatio physica non se teneat ex parte actus secundi, sed ex parte actus primi, hoc ipso, quod cum virtute activi liberi arbitrii pro priori naturæ præsupponatur ad actum secundum, ipsamque Virtutem activam proximè compleat, & ad actum secundum casualiter juxta Advers. prædeterminet. Vnde

sequitur, positâ prædeterminatione non tantum non dari potentiam ad simultatem duplicis oppositi actus secundi (quæ potentia ad libertatem uniusque non requiritur,) sed neque dari simultatem potentia proxima & completæ ad utrumque actum in sensu diviso, seu sub disjunctione ponendum.

188. Econtra, quando aliquid pro priori naturæ præsupponitur, quod ex suppositione suæ existentia est necessariò & infallibiliter conexum cum actu secundo, sed quod tamen erat impossibile ab arbitrio creato, per liberam determinationem suam ad alium actum secundum, sub conditione ejusdem auxilii ponendum, tunc actus secundus non est necessariò necessitate consequentis, hoc ipso, quod liberum arbitrium potuisset actum secundum consequentem impedire, impediendo ipsum antecedens impedibile: ex suppositione tamen, quod non impediverit illud antecedens, nempe præscientiam, & decretum prædefinitivum, vel permissivum, determinati actus secundi, iste actus secundus dicitur necessariò necessitate consequentia, seu à subsistendi consequentia, eò quod per bonam consequentiam logicam, concessâ infallibili præscientiâ actus secundi, necessariò inferatur illius existentia. Sed hæc est tantum necessitas conditionata, seu hypothetica, ex suppositione alicujus antecedentis Impedibilis à libero arbitrio.

189. Vnde quia prædeterminatio physica suâ Inimpedibilitate, vi cuius neque in existendo, neque in causando potest impediri à libero arbitrio creato, destruit necessitatem merè conditionatam, seu necessitatem consequentia, & respectu etiam liberi arbitrii, per ipsam prædeterminationem primum proximè ad agendum compleri, inducit necessitatem absolutam, seu consequentis; propterea adversatur communi doctrinæ Theologorum, constanter admittentium prædictâ divisione necessitatis in absolutâ, & conditionatâ, seu in necessitate Consequentis & consequentia: quæ divisio approbata est à Concilio Colon. an. 1536. & à S. August. relato in cap. *Vasis iræ* S. quamvis ergo 23. q. 4. atque ab ipso S. Thoma. q. 24. de *Verit. a. 1. ad 13.* pro concilianda libertate cum præscientia DEI est adhibita: ubi ait: [Ex præscientia DEI non potest concludi, quod actus nostri sint necessarij necessitate absolutâ, quæ dicitur necessitas consequentis; sed necessitate conditionatâ, quæ dicitur necessitas consequentia, ut patet per Boët. in fine de consolatione Philosophiæ.]

190. Atque ex his patet, quod licet dicat Adversarius, se suum sensum compositum, & divisum non sic explicare, quasi dissensus non possit poni cum potentia prædeterminata ad consensum ex defectu potentia proxima ad dissensum; sed tantum quod non possit poni cum prædeterminatione, quæ non est ipsa potentia,

nec complet potentiam: tamen protestatio est contraria facto: quia enim prædeterminatio ad consensum tenet se ex parte potentia completæ, & non ex parte actus secundi, nempe consensûs; propterea dissensus non potens stare cum prædeterminatione, hoc ipso non potest stare cum potentia proxima, & in actu primo completâ ad consensum, & ipsa prædeterminatio complens potentiam ad consensum, facit, ut potentia volitiva non sit proximè completa ad dissensum: ideo nostri Auctores, qui datam responsionem, ex sensu composito, & diviso desumptam, impugnant, quod non sufficiat ad libertatem possibilitatis dissensus in sensu diviso à potentia proxima, non supponunt hanc divisionem à potentia proxima ab Adversariis asseri; sed suis argumentis convincunt, non posse non asseri, hoc ipso, quod asseratur sensus divisus à prædeterminatione, constituyente & complente potentiam proximam.

Neque huic principio, ut impossibilitas sensus compositi non obstat libertati, necesse est, eam impossibilitatem non fundari in aliquo inimpedibili pro priori naturæ præsupposito, ac determinato tantum ad unum, ullâ ratione contradicit, sed potius in illo se fundat S. Thomas 3. contr. Gent. c. 98. quando ait: [Nihil DEUS facere potest, quin sub ordine suæ providentiæ cadat: sicut non potest aliquid facere, quod ejus operationi non subdatur: potest tamen alia facere, quàm ea, quæ subduntur ejus providentiæ, vel operationi, si absolutè consideretur ejus potestas.] scil. in sensu diviso suæ providentiæ, per suam libertatem impedibiliter, & libere volentis tantum ea objecta, quæ illi de facto subduntur, & quæ cum eorum oppositis sunt incompatibilia.

CONTROVERSIA XLIV.

COMPLEXIO NATVRALIS.

An hæc conducât ad Actus supernaturales.

191. Quando P. Haunoldus lib. 2. n. 793. dixit, *Ratione indolis & Complexionis naturalis, secluso omni extrinseco, unum est melius dispositum ad bonum usum gratiæ, quàm alium; non ita ruditer intelligendus est, quasi velit secludi DEVM in ratione principii effectivi, vel principij: nam nunquam intendit asserere, quod homo possit habere dictam meliorem dispositionem, vel eâ uti sine DEO, illam dante, & ad usum concurrente, sine quo neque is, qui minùs bonam indolem & complexionem accepit, eandem accipere, & ad usum gratiæ ullâ ratione disponi potuit: cum ergo in complexione dispares, in principio effectivo extrinseco increato*

M

MAR